

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Solvuntur argumenta ex autoritate

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Futura non expectat, praterita non recogitat &c. A
 Quartum fundamentum nostrae conclusionis,
 desumptum ex perfectione divinae scientiae, ar-
 ticulo sequenti declarabitur: ostendemus enim
 realem futurorum contingentium in aeternitate
 praesentiam, necessariam esse ut scientia Dei ad
 illa terminata, sit invariabilis, & intuitiva; eã-
 que semper, Dei cognitionem fore mutabilem
 & abstractivam, subindeque imperfectam.

§. V.

Solvuntur argumenta ex autoritate.

229 **C**ontra nostram conclusionem obijciunt B
 Adversarii aliqua testimonia S. Thomae, in
 quibus non aliter videtur ponere praesentiam
 rerum in aeternitate, quam ut cognitae sunt à
 Deo, & prout sunt in ejus praesentia aeterna.
 Dicit enim hic articulo 13. *Omnia quae sunt in
 tempore, sunt Deo ab aeterno praesentia, non solum
 ex ratione, quae habet rationes rerum apud se praesen-
 tes, ut quidam dicunt: sed quia ejus intuitus fer-
 tur ab aeterno super omnia, prout sunt in sua praesen-
 tialitate.* Ubi duplicem ponit praesentiam, u-
 nam in ideis, aliam in scientia visionis: Sed utra-
 que est intentionalis, ut patet: Ergo S. Thomae
 non aliam videtur agnoscere rerum tempo-
 ralium in aeternitate praesentiam, quam obje-
 ctivam & intentionalem.

Præterea, Idem S. Doctor 1. 2. quaest. 91.
 art. 2. ad 1. hæc scribit. *Ea quae in seipsis non
 sunt, apud Deum existunt, in quantum sunt ab ipso
 cognita & praedeterminata.* Et quaest. 1. de verit. art.
 3. ait: *Futura contingentia, antequam sint, praexis-
 tere in futuro, nempe in praesentia divina, & in cau-
 sis creatis.*

Confirmant hæc omnia, testimonio Aegidii
 Romani, Hervæi, aliorumque veterum Thom-
 mistarum, supra citatorum, qui negant præsen-
 tiam realem futurorum contingentium in
 aeternitate, & solum objectivam, & intentiona-
 lem admittunt.

Hæc tamen parùm urgent, tum quia de
 230 mente S. Thomae clarè constat ex dictis §. 2.
 Tum etiam, quia primum testimonium favet
 nostrae sententiæ, quia (ut ibidem observavi-
 mus) S. Doctor eo loco, ex praesentia futuro-
 rum contingentium in aeternitate, infert Deum
 illa intuitive videre: Ergo sentit, quod intuitio
 non est ratio praesentiae, sed potius physica &
 realis illorum in aeternitate praesentia, est ratio
 intuitionis, seu visionis, ut magis constabit ex
 dicendis articulo sequenti.

231 **A**d secundum & tertium dicendum est, S.
 Doctorem in his locis explicare praesentiam ob-
 jectivam & cognitionis, quam futura contin-
 gentia habent ab aeterno in mente divina, live in
 ejus praesentia; non negare tamen praesentiam
 realem & physicam, live praesentiam durationis,
 quam habent in aeternitate, ratione ipsius aeter-
 nitatis; cum sit mensura infinita simul & indivi-
 sibilis, ambit & continet modo quodam indivi-
 sibili & immutabili, durationes omnium rerum
 temporalium, & omnia quae in eis existunt. De
 hac tamen secunda praesentia, in his locis non
 fecit mentionem, sed tantùm de prima, quia
 hæc solum proposito suo conducebat: ibi e-
 nim solum intendebat explicare, quomodo lex
 aeterna sit ab aeterno in Deo; & quomodo futu-
 ra sint in praesentia divina, ut inde impriman-

tur in mente Prophetae eorum revelationes.

Ad confirmationem in primis dico, quod
 cum mens Sancti Thomae adeo manifesta sit,
 magis illi adherendum est, quam aliis Doctori-
 bus. Secundo respondeo Doctores illos solum
 negasse coexistentiam physicam futurorum cum
 Deo in aeternitate, ad aequatè sumpta, & secun-
 dum totam suam existentiam virtualem: non
 autem in aeternitate inadæquatè considerata,
 & secundum aliquam ejus virtualitatem. Vel
 etiam solum negasse praesentiam futurorum in
 aeternitate, per quandam anticipatam productio-
 nem illorum in aeternitate, distinctam ab illa,
 quæ producuntur in tempore. In quo etiam sen-
 su illam negant Discipuli Divi Thomae.

Obijciunt secundo Adversarii plura testimo-
 nia Scripturae, in quibus dicitur res omnes fuisse
 se creatas in tempore, Deum in principio creasse
 cælum & terram, illum fuisse, priusquam mon-
 tes fierent, aut formaretur terra & orbis
 &c.

Verùm hæc omnia frivola sunt, & ne leviter
 quidem attingunt Thomistarum sententiam,
 quæ, ut jam dicebamus, non dicit res tempo-
 rales esse Deo praesentes in aeternitate, per anti-
 cipatam earum productionem in aeternitate, dis-
 tinctam ab illa quæ in tempore producuntur (ut
 imaginantur Adversarii) sed solum per exten-
 sionem virtualem ipsius aeternitatis, ad illam
 differentiam temporis, in qua res fuerunt à Deo,
 in propria mensura, & duratione productæ.
 Quare non negamus illas in tempore inceptas
 sed tantùm volumus talem productionem &
 creationem temporalem, fuisse Deo ab aeterno
 realiter praesentem in sua aeternitate, quatenus
 illa ratione suæ infinitatis ad eam virtualiter se
 extendebat, eamque in sinu suo vastissimo, & in-
 finito continebat.

Obijciunt tertio quaedam testimonia Sancto-
 rum Patrum: Dicit enim Augustinus 12. de Ci-
 vit. cap. 25. *Res antequam fierent, non fuerunt: sed
 ante dico, aeternitate, non tempore.* Sentit ergo
 Sanctus Doctor, res antequam essent produ-
 ctæ, non solum non fuisse in priori tempore,
 sed neque in aeternitate. Et in sermone 11. de
 verbis Apostoli ait: *Deus habet electos suos apud
 semetipsum, non in sua natura, sed in praesentia
 sua.* Item Hieronymus libro de summo bono cap.
 8. *Si tempora (inquit) semper essent Deo praesentia,
 non essent tempora, sed aeternitas: quia non muta-
 rentur, sed starent.*

Respondeo quod quando D. Augustinus di-
 cit, *res antequam essent, non fuisse prius aeternitate,*
 intelligendus est, non fuisse prius in aeternitate,
 tanquam in propria & adæquata mensura. Vel
 non fuisse prius in aeternitate, ut virtualiter cor-
 respondente tempori imaginatio, quod illarum
 productionem praecessit: non negat tamen il-
 las fuisse in aeternitate, secundum quod aeterni-
 tas, ratione suæ infinitatis, virtualiter se exten-
 dit ad illam differentiam temporis, in qua fue-
 runt productæ: imò talem praesentiam realem
 & physicam rerum temporalium in aeternitate
 in sensu jam explicato, clarissimè S. Doctor ex-
 pressit locis §. 3. relatis.

Ad secundum testimonium similiter dico, il-
 lum solum intendere, Deum non habere ab æ-
 terno suos electos in sua natura: id est in eorum
 propria duratione & mensura, sed solum in sua
 praesentia, & in mensura superiori suæ aeterni-
 tatis. Vel etiam solum velle, Deum non habere
 ab æ-

ab æterno electos in sua natura, quia non habet illos speciali modo sibi in natura substantialiter unitos & conjunctos, sed in sua tantum præscientia & prædestinatione æterna.

Ad locum huiusmodi dicendum est, illum nihil aliud intendere, quam quod si res temporales peterent ex sua ratione semper Deo esse præsentis; ita ut illis repugaret successio, fluxus, ac mutabilitas in propria illarum duratione, non essent temporales, sed æternæ. Non negat tamen temporales esse Deo præsentia in æternitate, per extensionem ipsius æternitatis ad res temporales, & ad omnes temporis differentias; sed hanc præsentiam expressè docet cap. 6. ejusdem libri, his verbis. *Omnia temporaria præcedit divina æternitas, nec in Deo præteritum, præsens, & futurum aliquid creditur: sed omnia præsentia in eo dicuntur, quia æternitate sua cuncta complectitur.*

§. VI.

Solvuntur alie objectiones ex ratione petite.

36 **C**ontra nostram conclusionem multipliciter insurgunt Adversarii, & varia in illam argumentorum tela detorquent. In primis enim sic arguunt. Implicat aliquid alicui coexistere, nisi illud prius in se existat; coexistentia enim, cum sit relatio mutua, duo simul existentia importat: Sed Antichristus v. g. nunc non existit in se: Ergo nunc Deo in æternitate non coexistit.

37 **C**ommunis solutio hujus argumenti est, eodem modo quo unum coexistit alteri, debere existere in se: Antichristus autem, etsi nunc non existat in se, copula unente pro nunc non in temporis, & in ordine ad propriam mensuram; existit tamen nunc in seipso, copula unente pro nunc æternitatis, & in mensura illa inadaquata & superexcedente; ac proinde, licet non coexistat Deo in propria duratione, & in nunc nostri temporis, coexistit tamen Deo, in mensura æternitatis. Quod ut plenius innoteat.

Nota primò, Verbum in hac propositione, *Antichristus ab æterno Deo coexistit*, posse unire extrema pro nunc nostri temporis, vel pro nunc æternitatis semper præsentis. Nota secundò, posse unire pro nunc æternitatis, ut correspondente vel æquivalente huic nostro tempori; vel ut tantum æquivalente nunc futuro temporis, in quo Antichristus erit. Dicimus ergo, quod si in illa propositione, *Antichristus nunc Deo in æternitate coexistit*, verbum uniat pro hoc nunc nostri temporis, vel pro nunc æternitatis huic correspondente, illa est falsa. Si autem verbum uniat pro nunc æternitatis, correspondenti nunc futuro, quò Antichristus in propria duratione erit, sicut vera.

38 **I**ntablis: Impossibile est Antichristum coexistere Deo in nunc æternitatis, quocumque modo considerato, nisi existat saltem in ipsa æternitate; coexistentia enim importat mutua existentium existentiam, in ea saltem mensura, in qua coexistunt: Sed Antichristus non existit in æternitate: Ergo non coexistit Deo in nunc æternitatis. Minor probatur dupliciter. Primò quia si Antichristus nunc existeret in æternitate, verum esset dicere de illo, quòd existeret ab æterno; existere enim in æternitate, idem

Tom. I.

A est ac ab æterno existere: Sed Antichristus non existit ab æterno, ut est certum de fide: Ergo non existit in æternitate.

Secundò, Si Antichristus in æternitate existeret, deberet esse in ea productus, cum existentia non possit illi communicari, nisi mediâ creatione vel productione: Sed hoc non potest dici, aliâs illi bis produceretur; in æternitate scilicet, tanquam in mensura superiori; & in tempore, tanquam in propria mensura, in qua ille aliquando debet existere. Ergo &c.

39 **R**espondeo concessa majori, negando Minorem, ad ejuſprimam probationem, distinguo Majorem. Si existeret in nunc æternitatis, adæquate sumpto, & secundum totam extensionem virtuales quam continet, esset ab æterno, concedo. Si existeret in nunc æternitatis, inadaquate sumpto, & secundum aliquam tantum ejus virtualitatem, nego.

40 **E**xplicatur: Aliud est Antichristum esse ab æterno, & aliud illud existere in æternitate. Ut enim esset ab æterno, deberet ejus existentia ad totam æternitatem coextendi, eo ferè modo quo illi coextenderetur tempus infinitum si daretur, ac proinde deberet mensurari ab æternitate adæquate sumpta, & secundum omnes sinus & partes virtuales quas continet. Ut autem dicatur nunc esse præsens & existens in æternitate, hoc non requiritur, sed satis est, quòd illa differentia temporis, in qua aliquando existit & erit præsens, nunc continetur ab ipsa æternitate; & quòd illa, ratione suæ infinitatis, ad eam virtualiter se extendat: quòd est existere in æternitate inadaquate, & secundum aliquam tantum ejus virtualitatem.

41 **A**d secundam probationem ejusdem Minoris, nego sequelam Majoris: Ut enim Antichristus dicatur præsens & existens in æternitate, non requiritur quòd in ea producatur (sicut imaginantur Adversarii) sed sufficit quòd ejus productio, quæ erit in tempore, sit præsens in æternitate. Ratione enim productionis temporalis & futuræ, dicitur Antichristus præsens & existens in mensura æternitatis, ob rationem sæpius allegatam; quia cum æternitas sit mensura infinita & indivisibilis, continet non solum res præsentis, sed etiam præteritas, & futuras, in unico nunc indivisibili.

42 **S**ecundò Adversarii sic arguunt. Implicat aliquid existere in mensura aliena & superiori, nisi prius existat in propria sibi que intrinseca: At Antichristus v. g. non existit ab æterno in propria mensura: Ergo nec in æternitate, quæ est aliena, illicque extrinseca. Minor est certa de fide: Major autem, in qua est difficultas, probatur multipliciter. Primò, quia prius est aliquid existere in se, quam in alio sibi extrinseco: Ergo implicat aliquid existere in mensura aliena & superiori, nisi prius existat in propria.

43 **S**ecundò probant eandem Majorem exemplo loci, nam locus est minus extrinsecus corpori locato, quam æternitas sit creaturæ in ea realiter existentis: At implicat quòd corpus non existens in se intrinsecè, ambiatur à loco extrinseco; repugnat enim v. g. quòd aliquod corpus sit sub cælo, tanquam sub primo locante, nisi existat in aliquo loco inferiori, sibi proprio & adæquato: Ergo idem quòd prius.

44 **T**ertio, Ab exemplo durationis motus primi mobilis, mensurantis extrinsecè hæc inferiora. Implicat enim motum sublunarem realiter existere in duratione motus primi mobilis;